

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

ش صندلی (ش داوطلب):	نام واحد آموزشی: دبیرستان شاهد معلم	نوبت امتحانی: دی ماه	ساعت امتحان: صبح
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	رشته‌های: تجربی و ریاضی	وقت امتحان: دقیقه
سئوال امتحان درس: ادبیات فارسی	نام دبیر:	سال تحصیلی: ۱۳۹۱-۱۳۹۲	تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/
		تعداد برگ سئوال: ۱ برگ	

الف) معنی ابیات و عبارات زیر را بنویسید (۶نمره)

- ۱- مشهدی حسن رفته عملگی •
۲- مدتی با قفلش کندو کو کردیم •
۳- هوا گرگ و میش بود •
۴- از زبانی عمر ملولی؟
۵- وی قبه ی عرش تکیه گاهت
۶- سکوتی ابهام آمیز بر همه جا حکم فرما بود •
۷- بوسهل زوزنی برخاست نه تمام و بر خویشتن می ژکید •
۸- بعید از ما قدرت مداران هفت خطه که تو این بازی قهر و آشتی کوتاه بیاییم •
۹- فرض است فرمان بردن از حکم جلودار گرتیغ بارد گو بیارد نیست دشوار
۱۰- عصاره ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته •
۱۱- این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد تا نزدیک نماز پیشین از این مهمات فارغ شده بود •

ب) معنی لغات مشخص شده را بنویسید (۲نمره)

- ۱۲- مه طاسک گردن سمندت
۱۳- همه گبر و برگستوان چاک چاک
۱۴- از هر کران بانگ رحیل آید به گوشم
۱۵- خیل تاشان و سوار را گسیل کرده
۱۶- خبط و خطایم با خودم بود
۱۷- جبه ای داشت حبری رنگ
۱۸- در ناحیه ی شقیقه اش یک سوراخ بود
۱۹- بازش بخواند باز اعراض کند

پ) خود آزمایی (۳نمره)

- ۲۰- معادل امروزی "بیچم" در بیت "که چندین بیچم که اسفندیار / مگر سر بیچانداز کارزار" چیست؟
۲۱- با توجه به فیلم نامه ی "کمال الملک" شخصیت تدین را چگونه ارزیابی می کنید؟ (ذکر دو مورد)
۲۲- نویسنده چه ابهام لطیفی را در انتخاب عنوان داستان "گل دسته ها و فلک" دروازه ی "فلک" به کار گرفته است؟
۲۳- پیام اصلی درس "قاضی بست" چیست؟ (ذکر دو مورد)
۲۴- از عبارت "مشتی رند را سیم دادند که سنگ زند" چه پیامی رامی توان استنباط کرد؟
۲۵- در بیت زیر منظور شاعر از "فرعونیان و قبطیان" و "موسی(ع)" چیست؟
"وادی پر از فرعونیان و قبطیان است / موسی جلودار است و نیل اندر میان است"
۲۶- منظور از "یک سبد میوه ی خورشید" چیست؟

ت) دانش های ادبی (۳نمره)

- ۲۷- داستان "خون خورشید" از کدام کتاب پرویز خرسند انتخاب شده است؟
۲۸- چه ویژگی هایی "تاریخ بیهقی" را از دیگر آثار تاریخی و ادبی متمایز می سازد؟ (ذکر دو مورد)
۲۹- پیوستگی منظم اعمال و حوادث داستان که مبتنی بر رابطه ی علت و معلولی است ... نام دارد •
الف) شخصیت و قهرمان ب) درون مایه پ) هسته باطرح داستان

۳۰- آثار ستون " الف " را به نثر های ستون " ب " وصل کنید .

الف	ب
مرزبان نامه	نثر ساده
سیاست نامه	نثر مسجع و فنی
مناجات های خواجه عبدالله	نثر مصنوع و متکلف

- ۰/۷۵ ۳۱- " هزارستان " اثر ..... است .
- ۰/۲۵ ۳۲- در بیت " جانان من برخیز بر جولان برانیم / زان جا به جولان تاخط لبنان برانیم " کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟
- ۰/۲۵ الف) جناس ناقص □ ب) واج آرایی □ پ) جناس تام □
- ۰/۷۵ ۳۳- صحیح و غلط بودن جملات زیر را مشخص کنید .
- الف) شاعر حماسه سرا بر آن است که اخلاق فردی و اجتماعی و عقاید فکری و مذهبی یک ملت را در قالب حوادث قهرمانی و در بستری از واقعیات به نمایش گذارد . ( )
- ب) گاه آثار را از نظر گاه کاربرد زبان و اصول و قواعد آن ارزیابی می کنند که به آن نقد فنی می گویند . ( )
- پ) درون مایه ی ادبیات پایداری ، رویارویی با عوامل استبداد داخلی یا تجاوز بیگانگان و مسائلی است که در پی آن رخ می دهد . ( )

ث) درک مطلب (۴ نمره)

- ۰/۲۵ ۳۴- در عبارت " گفت : به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم ، دامنی پرکنم هدیه ی اصحاب را " مقصود از " درخت گل " چیست؟
- ۰/۷۵ ۳۵- عبارت " بد آتیشی به جون خودت زدی " چه مفهومی و آرایه ای دارد؟
- ۳۶- با توجه به عبارت به سوالات پاسخ دهید:
- ۱ " گفت : مرا چه افتاده است که زرکسی دیگر برد و شمار آن به قیامت مرا باید داد؟ به هیچ حال این عهده قبول نکنم "
- الف) عبارت " مرا چه افتاده است " یعنی چه؟ ب) " شمار آن " به چه معنایی است ؟
- ۰/۵ ۳۷- در بیت " یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد / ای یاوران باید ولی را یآوری کرد " مقصود از " کلیم " و " سامری " چیست؟
- ۳۸- با توجه به شعر زیر سوالات را پاسخ دهید:
- ۰/۵ " صبح ، دوبرغ رها / بی صدا / صحن دو چشمان تو را ترک کرد / شب دوصف از یا کریم / بال به بال نسیم / از لب دیوار دلت / پرکشید "
- الف) منظور از " دو مرغ رها " چیست ؟ ب) " بال به بال نسیم " چه مفهومی دارد؟
- ۳۹- در عبارت " مردی سفید موی و سفید روی به خاک و خون تپید " :
- ۰/۵ الف) مقصود از " سفید روی " چیست ؟ ب) " به خاک و خون تپید " یعنی چه ؟
- ۴۰- در بیت " ببرند و پوشید روشن برش / نهاد آن کلاه کیی بر سرش " :
- ۰/۲۵ الف) مرجع ضمیر (ش) در واژه های " برش و سرش " چیست؟
- ۰/۲۵ ب) " برش و سرش " چه آرایه ای دارد؟

ج) شعر حفظی (۲ نمره)

- ۰/۵ ۴۱- من اگر کام روا گشتم و ..... چه عجب
- مستحق بدم و این ها به ..... دادند
- ۰/۵ ۴۲- چه ..... سحری بود و چه فرخنده شبی
- آن شب قدر که این تازه ..... دادند
- ۰/۷۵ ۴۳- با ساربان بگویند احوال آب چشمم
- تا بر شتر نیندد .....
- ۰/۲۵ ۴۴- مصرع دوم بیت کدام یک از گزینه های زیر می باشد .
- " هرکاو شراب فرقت روزی چشیده باشد "
- الف) از بس که دیر ماندی چون شام روزه داران
- ب) بیرون نمی توان کرد الا به روزگاران
- پ) داند که سخت باشد قطع امیدواران